

Saša Večanski
Reciklirani zločin

LICA:

DIMITRIJE, doktor, patolog

MARKO, Dimitrijević brat, investitor

JELENA, Markova žena

ANA, Markova ćerka

DARA, Dimitrijević i Markova majka

ALEKSA, vojnik

ACA, "bivši" agent BIA

STARICA

DOKTOR

Na sceni su sto, nekoliko stolica, televizor, klupa iz parka i drveni krst. Promenom svetla naglašava se mesto na kome se određena scena dešava.

Dimitrije nepomično sedi na stolici i gleda u televizor.

DIMITRIJEVIĆ GLAS: I kada mi se vid malo razbistrio, ugledao sam lice veoma blizu mog. Velika toplina na mom licu i devojka plave kose, plavih očiju koja mi se smeši. Dakle – umro sam. Gotovo je. Ja sam umro, a to je anđeo koji me vodi. Dobro je... Bar je anđeo. Nisam loše prošao. Bio sam uzbuđen i uplašen. A onda se široko nasmešila i pokazala zube preko kojih je bila žičana proteza. Jebi ga, baš. Nisam umro, nije anđeo, a toplota na licu je od velike lampe koju mi je prinela očima. Sestra u bolnici. Nju sam prvo ugledao posle kome. I kasnije, dok je trajao oporavak, zvao sam je anđele. Divna je cura i stvarno je lepa. I to je nadalje sve što je bilo lepo. Dugo čak nisam ni bio svestan da li sam izašao iz kome ili sam u komi pa umišljam. Ali jesam, mada nije odmah izgledalo tako...

Počinju vesti.

GLAS SPIKERA SA TV-a : Dobar dan, dragi gledaoci, na početku najvažnije vesti dana:

- Premijer ocenio da rad vlade, čiju okosnicu čine demokrate i socijalisti, beleži odlične rezultate.
- Bivši lider radikala izjavio da ulazak u Evropsku uniju nema alternativu.
- Na poziv hrvatskog predsednika, porodica predsednika Srbije letuje na Brionima.
- Američko ministarstvo odbrane dalo milion dolara za projekat unapređivanja odnosa i razvoj saradnje naše dve armije.

Ulazi doktor. Dimitrije ga pogleda, ugasi televizor i okrene se ka njemu.

DOKTOR: Dobar dan, kolega. Kako ste danas?

DIMITRIJEVIĆ: Dobar dan. Ne znam kako sam... Valjda sam dobro... Mislím, realno sam zbunjen... Mesec dana se navikavam, ali ne ide. Još uvek sam u nedoumici da li sam obradovan ili razočaran što sam preživio i izašao iz kome.

DOKTOR: Neka ste vi nama preživeli i probudili se, konačno. Sve drugo je manje važno.

DIMITRIJEVIĆ: Da... A lepo sam mogao da odem ka toj divnoj svetlosti koja me je zvala.

DOKTOR (*Smeje se, upali lampicu i pregleda mu zenice.*): Dobro... Fino. Idete kući.

DIMITRIJEVIĆ: Zar je dotle došlo?

Doktor ga potapše po ramenu.

DOKTOR: Dosta je bilo. Skoro ste dve godine ovde. Sutra ujutru se spakujte i kući. Koliko su me obavestili, policajci će da vas odvedu. Morate na službeni i ceo taj protokol.

DIMITRIJE: Užasno. Sad će tek da me udave.

DOKTOR: Biće nam neobično bez vas... Samo trenutak.

Doktor izađe i vrati se za nekoliko trenutaka. Nosi flašu i tri čašice.

DOKTOR: Ovo bi trebalo i da se zalije. Red je. Moja domaća, limited edition.

DIMITRIJE: Uhhh, kolega... nisam dugo pio alkohol.

DOKTOR: Pa, pričali smo... Sad je život kao da ponovo učite da hodate. (*Nasmeši se.*) A i ubacivali smo vam za praznike po koju čašicu u infuziju.

Smeškaju se. Doktor sipa rakiju. Jednu čašicu da Dimitriju koji je uzme bez ikakve reakcije.

DOKTOR: Živeli!

DIMITRIJE: Živeli!

DIMITRIJE: Kolega... Mogu da vas zamolim da mi nešto iskreno odgovorite?

DOKTOR: Izvolite.

DIMITRIJE: Da li ste me već otpisali?

DOKTOR: Pa, iskreno... Kada ste iz duboke kome prešli u vegetativnu, sa stepenom GSK 4... (*Nasmeši se.*) Kolege smo, znate da ste već putovali. Ovo što ste se probudili bez amnezije, ravno je čudu. Samo to... Da ne spominjem kako su vas izlomljenog izvadili iz kola. Je l' se vi toga sećate?

DIMITRIJE: Ne. Ni gde sam pošao, ni ko je bio sa mnom, ni šta se desilo. Poslednje čega se sećam jeste da idem s bratom na pecanje, a on mi kaže da je to bilo tri meseca pre nesreće.

DOKTOR: Znači, fale vam neki periodi?

DIMITRIJE: Izgleda. Ali zanemarljivo u odnosu na to koliko sam bio u komi.

DOKTOR: Ma, čudo. To je jedna od onih lekcija s fakulteta – "Retko, ali se dešava".

DIMITRIJE: Znači šta je još čudnije? Što sam zaboravio koje sam vere.

DOKTOR (*Nasmeši se.*): Kako to mislite?

DIMITRIJE: Par dana po buđenju, dok ste me još vozili kod fizioterapeuta, primetim da ste okačili Bogorodicu u hodniku...

DOKTOR: Dobili smo je od pacijenta koji ikonopiše, divna je.

DIMITRIJE: Jeste... Ali pazite sad... (*Nasmeši se.*) Znam da je to Bogorodica, znam da drži Isusa, znam da je to Bog, ali ne znam da li ja verujem u njega.

DOKTOR: Ne sećate se da li ste religiozni?

DIMITRIJE: Ne... To i jeste interesantno. Svega se sećam... I krštenja, i slava, slavimo svetog Jovana, svega se sećam... Ali ne znam da li ja verujem u Boga. Razumete?

DOKTOR: Mislite, nemate odnos prema tome?

DIMITRIJE: Imam odnos, nego nemam osećanja.

DOKTOR: Znači, nemate veru?

DIMITRIJE: Nije tako racionalno jednostavno. Kako bih vam dočarao... Recimo, znate da volite kolač od jabuke, da ste ga oduvek voleli i da vam je to omiljeno jelo. Stavite ga usta i jedete i znate da će vam prijati, ali ne osećate ukus. Razumete. Zaboravite ukus nečega što ste voleli da jedete.

DOKTOR: Znači da ste verovali, ali ne sećate se kako?

DIMITRIJE: Da. Ne sećam se kakvo je to duhovno, versko iskustvo kada vas obuzme vera i osetite dijalog sa živim Bogom. U principu, nikada nisam bio nešto posebno, niti duboko religiozan, pa mi je malo čudno da baš tu imam nekakve praznine.

DOKTOR: Čudno. (*Nasmeši se.*) Ali sve u vezi s komom je čudno, pa i ovo vaše osećanje. A kako je sada?

DIMITRIJE: Isto.

DOKTOR: Vratite se to. Gomila informacija, sećanja i osećanja polako se vraća. Nekad su godine u pitanju. Kod vas je sve to bar koliko-toliko izvesno. Obično se ljudi ničega ne sećaju. Buđenje iz

kome u vašem psihofizičkom stanju je, realno gledano, slučaj – nikako pravilo. Imali ste sreće, dragi kolega.

DIMITRIJE: Ako je i to sreća, onda jesam. (*Nasmeši se.*) Hvala što ste brinuli o meni.

DOKTOR: Nema na čemu, ali Bogu hvala. Ne verujem da smo mi nešto pomogli da izađete iz kome. Znae i sami kako to ide... Ili to zovemo srećom ili božjom voljom. Ali, ja sam ovde samo par meseci. Doktor Rajić, koji vas je primio, podneo je najveći deo vašeg lečenja. I sestrama svaka čast. U slučajevima kao što je vaš, one su prave lavice. Znae, sve to masiranje, pranje, hranjenje...

DIMITRIJE: Da, užasno smaranje.

DOKTOR: Da, ali, posao ko posao. Recimo... Ja vas nikada ne bih radio.

DIMITRIJE (*Nasmeši se.*): Ne zanima vas patologija?

DOKTOR: To nije za mene. Ne. A kako tu stojite? Mislim, da li tu imate neke probleme sa sećanjem?

DIMITRIJE: Mislim da bih još uvek mogao da vas otkopam i otvorim.

DOKTOR: Ma, dajte.

Smeju se.

DIMITRIJE: A gde je doktor Rajić?

DOKTOR: Penzionisao se. Baš je brinuo o vama. Dugo ste ga poznavali?

DIMITRIJE: Čika Raju? Skoro kao oca. Dugo sam i mislio da mi je neki rod. Družio se s mojim pokojnim ocem. Bili su nerazdvojni drugovi još od studija. Još smo i komšije. Dobar doktor i dobar čovek.

DOKTOR: Da. Bilo mu je jako teško što ste ovde. Ispričao mi je jednom kako je s vama stalno imao problema.

DIMITRIJE: Je l'?

DOKTOR: Da. Ispričao mi je kako ste bili nemogući kao beba. Niste nikako hteli da spavate. Satima, kaže, šetaju parkom dok vas ne uspavaju a onda, kad napokon sednu u kafanu da popiju rakiju, vi se odmah probudite. Celo detinjstvo muku su mučili da vas uspavaju, a sad mu ležite ovde i ne može da vas probudi.

DIMITRIJE (*Smeška se.*): Je l' me psovao?

DOKTOR: Taj repertoar vulgarnosti trebalo je zapisivati. Mada... Više je to bilo očajanje. Jako ga je sve to potreslo. Prvo pogibija vašeg oca, onda vaša nesreća... Bio je mnogo ljut. Lupkao bi vas po glavi i vikao: Istoriju! Istoriju sam ti, magarče, rekao da studiraš ako hoćeš da kopaš po mrtvima! Znam da me čuješ. I da ti jebem sva ta tvoja zvanja, doktorate, i nagrade! Šta ćeš sad s njima, magarče moj!?

DIMITRIJE: I mom ocu je ceo život gundao što je patolog. Još kad je čuo da sam i ja to namerio... Joj, šta će tek da kaže sad kad me vidi.

DOKTOR: Nažalost ništa. Umro je pre tri meseca.

Gledaju se nekoliko trenutaka.

DOKTOR: Srce. U parku, na klupi. Svejedno ko bi vam rekao. I ja sam ga mnogo voleo. Bio mi je mentor i sve što znam, od njega sam naučio.

DIMITRIJE: Ima li neko da je preživio otkako sam ja u komi?

DOKTOR (*Nasmeši se.*): Pa, realno... svi preživljavamo. A i mi smo, ruku na srce, jedva preživeli opsadu kada su vas doneli ovde.

DIMITRIJE: Kažu mi da je bilo puno raznog sveta.

DOKTOR: Novinari, policajci, inspektori, vojska, političari, Kos, Mup, Bije, Cije... katastrofa. Nismo mogli da živimo od njih.

DIMITRIJE: Ako to ima nekakvog smisla, evo, izvinjavam se.

DOKTOR: Ma, dajte. Ne kažem ja to zbog vas. Nego zbog njih. Prosto ne mogu da verujem da visokim oficirima, ko zna kojih službi, govorimo da ste u komi, a oni uporno insistiraju da nakratko razgovaraju s vama.

DIMITRIJE: Je l' bilo onih što su samo ćutali i muvali se po hodnicima?

DOKTOR: Verovatno. Ali nisu došli do izražaja.

DIMITRIJE: Ti me najviše zanimaju.

DOKTOR: Nešto vi mnogo gadno znate, kad ste stekli takav status zvezde. Evo i sada ih dole ima bar petoro s foto aparatima.

DIMITRIJE (*Nasmeši se.*): Čudno je to. Dok sam hteo da pričam, svi su mi govorili da ćutim... A kad sam začutao, sve njih je počelo da zanima šta imam da kažem.

DOKTOR: Da, tako nekako. A koliko ja vidim, mnogo, i mnoge, zanima šta imate da kažete.

DIMITRIJE: A ja nemam ništa za njih, sem dobar dan.

Doktor ustane sa stolice i rukuje se s Dimitrijem.

DOKTOR: Čuvajte se, i da se vidimo na lepšem mestu od ovoga.

DIMITRIJE: Hvala na svemu.

DOKTOR: Bogu hvala.

Doktor izađe. Uđu Marko i Dara. Sednu za sto.

MARKO: Znači, nije ti problem što si u tatinoj radnoj sobi? Mislim, tvoj krevet smo ti prebacili.

DIMITRIJE: Sve je u redu. Opusti se.

DARA: Ma, opušten je on. Da nije, bio bi i dalje u svom stanu, a ne ovde meni za vratom.

DIMITRIJE: U redu je, mama. Šta je problem? Braća smo, naša je kuća.

DARA: Tvoja je. On je očevo imanje prodao, kupio stan i odselio se. Je l' tako bilo?

DIMITRIJE: Dobro, mama...

DARA: Nije dobro! Svoj stan je prodao, pare spizdio, pa kad je video da se ti ne budiš iz kome, evo ga. Ko hijena se ušunjabo sve sa čoporom. Čekao bi dok ja umrem, pa i ovo sve njemu da ostane.

MARKO: Darinka, šta lupaš!

DARA: Lupa ti žena, stoko! Kako smeš majci tako da se obraćaš?

DIMITRIJE: Prestanite, molim vas.

MARKO: Nisam, Dimitrije, svega mi. Uleteo sam u posao, stavio stan pod hipoteku, sve propalo i šta ću. Morao sam ovde. Još malo, dok ne stanem na noge. Podneo sam zahtev za biznis kredit preko nekih veza... Brzo ćemo da se selimo.

DARA: Još kako! Budi siguran u to.

DIMITRIJE: Mama... Meni ne smeta što su tu. Naprotiv. Baš je dobro što su tu. Ti si stara i treba ti pomoć, a ja sam još uvek slab. Kažu da ću mesecima da se oporavljam.

DARA: Nisam ja ni tako stara, a ni nemoćna. Dođe meni Aleksa svaki dan. Ionako, jadan, ne može da spava. Sve mi uradi. Šta će, jadan, kad ga ta muka strefila.

DIMITRIJE: Koji Aleksa?

DARA: Pa, tvoj Aleksa. Tvoj najbolji drug iz gimnazije. Sećaš se?

DIMITRIJE: Kako da se ne sećam?

DARA: Rekao si da je moguće da se nečega ne sećaš.

DIMITRIJE: Šta je Aleksi?

MARKO: Pati od neke grozne nesanice.

DIMITRIJE: Što?

MARKO: A ko bi ga znao! Prvo je loše spavao, pa sve kraće i kraće, sad već skoro tri meseca uopšte ne spava.

DIMITRIJE: Eto ti ga sad. Ja ne mogu da se probudim, Aleksa ne može da zaspi... Sjajno.

DARA: Samo je ovom zgubidanu svejedno da li je budan ili u komi. Biljka ko biljka.

MARKO: Mama... Ti si stvarno i mene rodila? Mislim, mi smo stvarno rođena braća?

DARA: More, marš. Nego šta nego sam te rodila. A i to nisi znao da uradiš kako treba, nego si me namučio ko zlotvora.

MARKO: Ja nisam znao da uradim? Ja?

DARA: Nego ko? Dimitrije je izašao ko s dečjeg tobogana, a ti... Nema mesta gde se nisi zaglavio. Nogama, kukovima, sav se izokrenuo, vadi ga, čupaj, umalo nisam umrla dok me nisu odneli na carski rez.

MARKO: Čekaj... Znači, i za to sam ja kriv?

DARA (*Odmahne rukom.*): Hajde, ostavi me na miru.

MARKO (*Prekrsti se.*): Bože gospode dragi.

DIMITRIJE: Sada stvarno prestanite... Nego, završi mi o Aleksu. Kako, bre, to?

MARKO: Kažu mu doktori da je to neki multiplikovani stres, neka sranja što vuče ko zna otkad... Šta ja znam? Dolazio ti je on stalno u bolnicu dok se nisi probudio. Skoro svaki dan.

DARA: Kad već brat nije.

Marko uzdahne.

DIMITRIJE: A, to je Aleksa dolazio... Rekle su mi sestre da mi je stalno jedan čovek dolazio. Kažu, samo tako dođe, sedi i gleda u jednu tačku. Kao da spava. Potapše me po ruci i ode... Gde je on sada?

MARKO: Tu je. Uglavnom sedi pored reke ili dole u parkiću. Ubi ga to nespavanje. Sad ima hipertenziju, upao je u neku tešku depresiju... Ma, sranje. Ide oko kao zombi, poneku reč prozbori i to je to.

DARA: I mene obiđe. Ali sad ne dolazi jer su se ovi vratili.

Ulaze Ana i Jelena. Ana postavlja tanjire, a Jelena iznosi hranu.

DARA (Ani): Mala, vadi palac iz tih tanjira, sto puta sam ti rekla. Neću da jedem prljavštinu s tvojih ruku. I gde su salvete?

ANA: Prastariks, hoćeš da te prijavim u neki NGO za nasilje u porodici? Opusti se, bre, malo.

DARA: Sram te bilo. Pričaš ko neka prostakuša.

MARKO: Ana. Taj rečnik ostavi za ulicu.

Jelena stavlja činiju sa supom, ubaci kutlaču kojom promeša supu.

DARA: I ti, snajka, nemoj tom kutlačom da mi dereš po činiji. To je još moja baka, pre celog veka, iz Moskve donela i nismo je ogulili.

JELENA: Sve ima svoj početak.

DARA: Pa, neće moći. Tvoji su tamo na planinčinama odrali i izlomili sav drveni escajg kojim ste ždrali, pa ste došli ovde meni da uništavate najfiniji porcelan.

MARKO: Mama!

DIMITRIJE: Mama, evo ja te molim da prestaneš. Šta ti je danas?

JELENA: Danas?

Marko svima sipa vino.

MARKO (Podigne čašu.): E, pa dobro ti nama došao i da Bog da sreće i zdravlja svima! Živeli! Svi nazdrave i kucnu se čašama. Marko izvadi iz džepa mobilni telefon i pruži ga Dimitriju.

MARKO: Evo, tvoj stari.

JELENA: Mada ti preporučujem da ga ne uključuješ, ionako po ceo dan zovu novinari.

ANA: Dimitrije, je l' istina da si provalio neke leševe, pa su sad svi uznemireni?

DIMITRIJE: Ne znam. I ako jesam "provalio", kako ti kažeš, ne moraju da brinu. Ničega se ne sećam.

MARKO: Ne sećaš se obdukcije kod Malog mosta?

DIMITRIJE: Ne.

MARKO: Ništa ti se nije vratilo?

DIMITRIJE: A šta je to trebalo da mi se vrati?

JELENA (Uzdahne.): Bolje da ti se ne vraća.

DIMITRIJE: Otići ću ovih dana do kancelarije. Malo da vidim ljude. (Nasmeši se.) Ako je tako važno, sigurno će se potruditi da me podsete.

DARA: Dosta o tome. I otac vam je radio obdukcije, pa nikada nismo pričali za trpezom o njegovom poslu. Neću da pričam o leševima dok jedemo.

ANA: Kad mi već moramo da jedemo s fosilima.

Jelena lupi Anu po glavi. Svi ustanu od stola i odu sa scene. Dimitrije obuče kaput i polako šeta scenom kao ulicom. Prilazi mu Aca, priča mobilnim telefonom. Gotovo se sudare. Pogledaju se, nastave nekoliko koraka. Aca zastane i okrene se prema Dimitriju.

ACA: Dimitrije.

Dimitrije se zaustavi i polako se okrene ka Aci. Kiselo se nasmeši.

DIMITRIJE: Aco.

ACA: Dimitrije, čoveče! Kakvo iznenađenje.

Rukuju se.

DIMITRIJE: Ih, iznenađenje.

ACA: Pa, kako da nije. Vidi se. (*Lupka ga po ramenu.*) Živ čovek... Kako si, bre? Kad si izašao iz bolnice?

DIMITRIJE (*Nasmeši se.*): Slušaj... Hajde da preskočimo ovo "slučajno sretanje".

ACA: Kako misliš slučajno?

DIMITRIJE: Aco... Ja jesam doktor, ali radim deset godina za istu firmu kao i ti. Posle toliko vremena, s vama čovek postane pomalo paranoičan.

ACA: Ili šizofren.

DIMITRIJE: Svejedno... Danas sam prvi put izašao da prošetam i, gle čuda, prvog sretnem inspektora BIE. Da li je moguće?

ACA (*Nasmeši se.*) Zaista, kakva slučajnost.

DIMITRIJE: Reci, šta si hteo?

ACA: Prvo, nisam više inspektor, napustio sam službu.

DIMITRIJE: Otkud to?

ACA: Prevratio sam penzionisan. Znaš kako to ide.

DIMITRIJE: Ne znam.

ACA: Odradio sam posao – pa čao. Otprilike tako.

DIMITRIJE: Ili ga nisi dobro odradio – pa čao.

ACA: Ja mislim da jesam.

DIMITRIJE: Kako sam onda još živ, ako jesi?

Gledaju se nekoliko trenutaka. Aca se nasmeši i malo mu priđe.

ACA: Znači, ipak se sećaš... Ok. Hoćemo odmah da otvorimo karte. Važi.

DIMITRIJE: Reci?

ACA: Prvo; To što si preživeo ne znači da si živ. Drugo; Možeš i dalje da ostaneš živ ako zaboraviš šta si pre kome živeo. Ako sam jasan?

DIMITRIJE: Tako?

ACA: Tako. Tražio si da ti kažem. Rekao sam ti.

DIMITRIJE: Pretiš mi?

ACA: Da. I time ti činim uslugu.

DIMITRIJE: Hvala na trudu.

ACA: Slušaj, Dimitrije... Bilo je šta je bilo, i prošlo je dosta vremena od tada. Prespavao si mnogo toga i mnogi ormani s kosturima jedva su zatvoreni. Ja neću dozvoliti da ih opet otvaraš. Niti ja, niti Agencija. Političari su počeli da se rukuju, da pričaju, da se smeju – gotovo je. Što je gurano ispod tepiha, gurano je – gotovo.

DIMITRIJE: Nisi me ubedio.

ACA: Nije mi ni cilj da te ubeđujem. Kažem ti kako jeste. A ti vidi šta ćeš s tim. Budi razuman... Imao si sreće da preživiš let u provaliju. Čudo je što si živ. Počni da veruješ u čuda i učiti. Amnezija, jebi ga. Legalno i naučno dokazano. Imaš šansu za još jedan život. Iskoristi je.

DIMITRIJE: Jesi ih ti ubio?

ACA: Koga?

DIMITRIJE: One svedoke kod Malog mosta.

ACA: Poginuli su nesrećnim slučajem u saobraćajnoj nesreći.

DIMITRIJE: Kao što sam i ja trebao.

ACA (*Potapše ga po ramenu.*): Gledaj da lepo proživiš ovaj bonus koji si dobio. Pusti to. Već su ti spremili penziju, nagrade, ordenje... pusti. Radili smo šta smo radili. Život ide dalje.

DIMITRIJE: Radili ste šta ste radili. Ne ja. A život ide dalje samo onima koje niste pobili.

ACA: Nikoga mi nismo pobili. Mi ne ubijamo... (*Nasmeši se.*) Samo izvršavamo zadatke dobijene s viših instanci. Toliko znaš.

DIMITRIJE: Daj, ne seri, Aco. Ako si već hteo da pričamo, onda pričaj. Mani se te policijske mudrosti. Ubili ste, bre, devojkicu koja je bila sa mnom u kolima. Šta pričaš o nesrećama. Vi ste, bre, najveća nesreća.

ACA: Inspektorka Ivana poginula je na zadatku.

DIMITRIJE: Jebi se, bre! I ti i Agencija. Slušaj, to da si ti penzionisan možeš da pričaš bubamarama, zato reci onima koji su te poslali da me ne gnjave, jer ću sve da ispričam novinarima i tužilaštvu. I, čisto da znaš, već sam napisao nekoliko primeraka svedočenja i poslao na različite adrese.

ACA: Je l'?

DIMITRIJE: Da, ipak sam s vama proveo deset godina.

ACA: A ipak si svima rekao da se sećaš kako si s bratom krenuo na pecanje.

Obojica se nasmeše.

DIMITRIJE: Doktor radi za vas?

ACA: Za državu, ne za nas. Svi radimo u korist države.

DIMITRIJE (*Odmahne rukom*): Samo me ostavite na miru.

ACA: O tome se i radi. Ako te Agencija ostavi na miru, ja neću. Neću da se zajebavam s ratnim zločinima, belosvetskim istražiteljima i sudovima. Jasno?

DIMITRIJE: Ne viči na mene.

ACA: Vičem jer hoću da me dobro čuješ. Sledeći put nećeš me videti, ali ni čuti. Jasno? Ubiću i tebe i brata i snaju i dete i mamu i zlatnu ribicu i žute mrave iz vaše kuhinje – ništa neće ostati. Boli me kurac šta si video i šta znaš. Nisam te ja terao da kopaš gde si kopao i da vidiš šta si video. To ti vidi s Agencijom. Oni te terali i oni ti potpisali. Ja zbog toga neću da robijam. Imam super poslove, super živim i jebe mi se više za žrtve i dželate.

DIMITRIJE: Ne mogu da verujem da si tako bezobrazan i ohol. Jebote, pa hteo si da me ubiješ!

ACA: Ne ja! Ne ja! Jebi ga, Dimitrije! Znaš ko je hteo. Šta sam ja u celoj toj priči? Šraf, okidač, šta god hoćeš. Nisam ja tu da nešto hoću ili neću. Ti si bio moj zadatak. Ništa lično.

DIMITRIJE: Ništa lično? Jebote, kolege smo deset godina. Pili smo kafu svako jutro.

ACA: Da, pa?

DIMITRIJE: Pa, ništa.

ACA: Naravno da je ništa. Ti si to bio juče, ako progovoriš, sutra ću biti ja na tvom mestu, a ja taj luksuz sebi ne mogu da priuštim. Ako ti progovoriš, mene nema. Misliš da će mene pustiti da svedočim negde? Si blesav. Pa ti znaš ko sam ja, šta ja sve znam i šta sam sve radio za Agenciju.

DIMITRIJE: Ti si jedan uplašeni ubica.

ACA: Da li misliš da treba da se paziš od mene?

DIMITRIJE: Jebi se, bre. I ti i tvoje ubice.

Dimitrije krene, Aca stane ispred njega.

ACA: Dimitrije... Razmisli. Nemoj da se šališ s ovim. Već su počeli da te obrađuju. Ogroman pritisak će da vrše na tebe i tvoju porodicu. Znaš to dobro. Pusti majku da na miru proživi starost, pusti brata da mu ponovo krenu poslovi...

DIMITRIJE: Vi ste ga skenjali?

ACA (*Nasmeši se.*): Ne treba ti taj kofer, Dimitrije. Ne sećaš se ničega i zdravo. Svi zadovoljni.

DIMITRIJE: Valjda ima neko u ovoj zemlji koga još zanima istina?

ACA: Možda. Ali kome treba istina od koje će da završi kao što si ti trebao.

Ćute nekoliko trenutaka.

DIMITRIJE: Ako te zanima? Nisam bio vezan pojasom pa sam ispao iz kola pre nego što sam pao u provaliju. Zato sam preživeo.

ACA (*Nasmeši se.*): Prijaviću te saobraćajnoj. Poslaće ti prijavu.

Dimitrije krene pa se zaustavi. Gledaju se nekoliko trenutaka.

DIMITRIJE: Zašto nisi sišao da me overiš?

ACA: Zato što bi posle morao da ubijem još jednog patologa.

DIMITRIJE (*Nasmeši se.*) Zabavno.

Obojica odu sa scene. Osvetli se deo gde Marko sedi i drži pištolj u ruci. Ulazi Dara, nosi peglu i košulju.

DARA: Šta radiš s tatinim pištoljem, nesrećo?

MARKO: Razmišljam da se ubijem.

DARA: Je l'? Zar je dotle došlo?

MARKO: Ne pomažeš mi da se ne ubijem. Mislim da bi, kao majka, trebalo bar da probaš.

DARA: Nećeš ti da se ubiješ. Nisi ti za to. A i to se ne radi u kući. Hoćeš dete da te nađe?

MARKO: Mama... Ja stvarno mislim da se ubijem.

DARA: Imaš neki valjan razlog?

MARKO: Neee. Onako mi došlo. Kao, šta da radim, pa hajde malo da se ubijem.

DARA: To bi trebalo da bude neka duhovitost?

Marko je gleda nekoliko trenutaka.

MARKO: Jebote, kakva si to žena?

DARA: Ne psuj.

MARKO: Dete rođeno hoće da ti se ubije, a ti ništa.

DARA: Ljudi kad hoće da se ubiju – ubiju se. Ne sednu da pričaju. A pošto ti nećeš da se ubiješ, nego me samo zamaraš, onda ja gledam svoj posao.

MARKO: Jebo... Pa i da nisam stvarno hteo, evo, sad hoću! Ti si mi dovoljan razlog. Svaki put kad progovorimo, dođe mi da se roknem.

DARA: Ne galami. Imamo komšiluk.

MARKO: Jebe mi se, bre, za komšiluk, znaš! Za sve mi se više jebe! Propali su mi poslovi, izgubio sam stan, novac, ugled, niko me ne ceni, razjeban sam do temelja, a ti mi pominješ komšiluk. Sad ću da uzmem jastuk pa lepo da se roknem u tišini, da ih ne ometam, pa im ti posle preporučavaj. Kako, bre, možeš toliko da me ne voliš?

Dara ostavi peglu, složi košulju, privuče stolicu i sedne pored Marka.

DARA: Ti se ne sećaš mog oca, tvog deda Todora. Mali si bio kad je umro. Isto je bio doktor, hirurg. Bogat i uticajan, školovan u Beču... Divan čovek. Ja sam bila devojčica od osam godina kad su nam u kuću upali komunisti i odveli ga. Sve su nam uzeli – sve. Kuću, imanje, ordinaciju, kuću na selu, maminu kuću – sve. Dali su nam šugavu udžericu u predgrađu i rekli da ćutimo, da nas ne pojede mrak. Jedna od hiljade ovakvih priča. Otac se posle nekoliko godina vratio s robije i znaš šta je prvo uradio?

MARKO: Šta?

DARA: Pogledao je tu šupu u kojoj smo živeli, zamolio nas da se presvučemo i odveo nas u grad na kolače. Reč o tome nije progovorio. Igrao se sa mnom, smeja se i krenuo ispočetka. I mnogo stvorio.

MARKO: Pa?

Zagrli ga i pomazi po glavi.

DARA: Pa nije, milo moje, uzimao pištolj da se ubije. Nije dramio, besneo, lupao, besio se i arlaukao na sve oko sebe. Nasmehio se i ponovo napravio svoje carstvo. Bio je gospodin. Veliki čovek, radnik i gospodin. I da nije uspeo ostao bi takav, jer se trudio i borio. E, to je ono što mama traži od vas. Da znate – kad ne ide, da se nasmešite i krenete dalje. Da ne rušite vetrenjače nego da ih zaobidete.

MARKO (*Nasmehi se.*): Ponekad osećam i da me voliš.

DARA (*Uhvati ga za ruku.*): Ja tebe volim najviše na svetu. Ti si moje mezimče, zato sam duplo besna kad vidim kao praviš gluposti. Odrasli ste ljudi, a ponašate se kao deca. I šta ti vredi što te ja, ili bilo ko, voli i ceni, ako sam sebe ne voliš i ne ceniš. Ostavi tu pištoljčinu u orman, idi umij se, obrijaj se i nasmej. Možda krene nešto. Neko će sigurno da ti uzvрати osmeh. Mora, veruj mi.

MARKO: Krivo mi je zbog Dimitrija. Navalili smo mu se u stan.

DARA: Pa? Šta čekaš? Rešavaj to. I kad smo kod Dimitrija... Da li ti je nešto pominjao o toj obdukciji koju je vršio pre nego što je doživeo nesreću?

MARKO: Ne.

DARA: Sigurno?

MARKO: Nije. Kaže da se ničeg ne seća.

DARA: Bolje bi mu bilo. I ako se seća, molim te, pomoz mu da zaboravi.

MARKO: Ne razumem.

DARA: Šta ne razumeš? Razumeš ti šta ja govorim. Upali malo taj mozak. Tolko ti je zakržljao da bi ga promašio tim pištoljem.

Marko je gleda nekoliko trenutaka, nasmeši se.

MARKO: Kakva si ti to žena?

DARA: Šta te se tiče kakva sam ja žena? Svakakva. Bolje gledaj kakva sam vam majka i slušaj šta ti govorim. I, hajde, nosi taj pištolj gde mu je mesto. Nemoj da te Ana zatekne s njim. Kao cura neka cmizdriš i patetišeš.

Marko se nasmeši i ode sa scene. Dara uzme peglu i košulju, krene sa scene na koju uđe Dimitrije. Dara se nasmeši.

DARA: Srce mamino. Si šetao malo?

Iz mraka, Markov glas.

MARKO: Čuo sam. Fuj!

DIMITRIJE: Šta se dešava?

DARA: Ništa posebno. Marko hoće da se ubije.

DIMITRIJE (*Nasmeši se.*): Znači, sve je pod kontrolom.

Ulazi Jelena. Uznemirena je.

JELENA: Je l' dolazila Ana?

DARA: Ne.

JELENA: A Marko?

DARA: U sobi je.

DIMITRIJE: Šta se desilo?

Ulazi Marko.

MARKO: Ej, ćao, dušo. Si stigla.

JELENA: Je 'l se tebi javljala Ana?

MARKO: Ne. Pa trebalo je posle škole da ide s tobom u grad.

JELENA: Čekala sam je pola sata, nema je.

MARKO: Kako je nema?

JELENA: Pitala sam njene drugarice, kažu da je izašla na odmoru da kupi pecivo i nije se više vraćala.

MARKO: Opet je zbrisala s nekog kontrolnog. Ma, opusti se, sad će ona.

JELENA: Marko, torbu nije uzela, ni jaknu.

Ćute nekoliko trenutaka.

MARKO: Šta je radila koju pičku...

DARA: Nemoj da psuješ! Samo nemoj da se dernjaš i da psuješ.

MARKO: Mama, ostavi me.

Jelena sedne za sto. Plače. Marko joj priđe i zagrlji je. Dara gleda u Dimitrija.

DIMITRIJE: Šta?

Dara izađe.

JELENA: Dimitrije, molim te... 'Ajde... 'Ajde zaustavi ovo. Zovi nekog od tvojih, molim te.

DIMITRIJE: Misliš da će oni da urade nešto?

MARKO: Polako, Jelena.

JELENA: Šta polako!? Idi traži dete, čoveče.

MARKO: Polako, Jelena, šta ti je. Hiljadu puta je kasnila, ko zna šta radi. Možda je kod neke drugarice...

JELENA: Nije!

MARKO: Ti znaš da nije.

JELENA: Nije, Marko, nije... (*Plače.*) Majka sam joj... Nešto nije u redu. Osećam...

Ulazi Ana. Mirna je, ali vidi se da je u šoku. Jelena skoči sa stolice.

JELENA: Gde si, bre, ti!? Šta izvodiš!?

Ana ćuti i gleda u njih.

MARKO: Gde si bila, bre, dete. Hoćeš da svismemo?

Ana priđe Jeleni i zagrlji je, počne da plače.

JELENA: Šta se desilo, dušo? Reci?

Ulazi Dara.

ANA: Uvukli su me u kola i vozili.

MARKO: Ko te je uvukao? U kakva kola?

ANA: Neka dvojica. Nisu me dirali, nisu me ništa pitali, samo su ćutali i vozili me po gradu.

MARKO: Pa šta su hteli?

ANA: Ne znam. Samo su ćutali. Dovezli su me dovde i pustili da izađem.

MARKO: I to je sve?

ANA: Da. (*Zagrli Jelenu, plače.*) Mama, jako sam se uplašila, jako...

JELENA: Srce mamino... Hajdemo u sobu, da se presvučeš.

Ana se okrene ka Dimitriju i pogleda ga.

ANA: Jedan je držao tvoju sliku u rukama. Mislim da je hteo da ja to vidim.

DIMITRIJE: Izvini, dušo.

Ana, Jelena i Marko izađu. Dara gleda u Dimitrija koji gleda u sto. Vрати se Jelena, priđe Dimitriju.

JELENA: Zaustavi ovo.

Dimitrije klimne glavom.

JELENA: Dimitrije... zaustavi ovo, ubij se, vrati se u komu, radi šta god znaš, ali ako se njoj nešto desi ja ću lično da ti presudim. I tebi i sebi.

DIMITRIJE: Smiri se. Biće u redu.

JELENA: Neću da se smirim. Zaustavi ovo odmah!

Izađe iz sobe. Dara nepomično gleda u Dimitrija koji je pogleda. Dara se okrene i izađe iz sobe. Svetlo se upali na drugom kraju scene. Na klupi sedi Aleksa i gleda u zemlju. Dimitrije mu polako priđe i stane pored njega. Aleksa ga pogleda i nasmeši se. Ustane s klupe. Zagrle se, nekoliko trenutaka stoje zagrljeni, potom sednu na klupu. Nekoliko trenutaka ćute. Aleksa lomi grančice.

DIMITRIJE: Da te ne pitam kako si?

ALEKSA: Kako si ti?

DIMITRIJE: Pravo da ti kažem, nemam više pojma. Možda je bolje da se nisam ni budio.

Aleksa ćuti.

DIMITRIJE: Čujem da ti ne možeš da spavaš.

Aleksa ćuti.

DIMITRIJE: Ne radiš više?

ALEKSA: Ne.

DIMITRIJE (*Potapše ga po leđima.*) Ostala vojska bez najboljeg snajperiste.

Nekoliko trenutaka ćute.

DIMITRIJE: Čujem da si svaki dan dolazio u bolnicu dok sam bio u komi. Hvala ti.

Aleksa ćuti i lomi grančice.

DIMITRIJE: Mislio si da će da me ubiju?

Aleksa ćuti.

DIMITRIJE: Šta ti se desilo?

Aleksa ćuti.

DIMITRIJE: Ok. Kako hoćeš. Samo nećeš moći dugo tako. Doktor sam, znam o čemu pričam. Ako ne spavaš, a nisi pod medicinskim nadzorom, umrećeš.

Aleksa ćuti i lomi grančice.

DIMITRIJE: To hoćeš?

Aleksa ga pogleda.

ALEKSA: Da li si ikada pucao iz snajpera?

DIMITRIJE: Ne.

Aleksa izvadi snajperski nišan iz jakne i da ga Dimitriju.

ALEKSA: Vidiš onog mladića tamo na klupi pored zgrade?

DIMITRIJE: Da.

ALEKSA: Pogledaj ga kroz optiku i reci šta radi?

Dimitrije gleda kroz optički nišan.

DIMITRIJE: Kuca poruku na mobilnom.

ALEKSA: Koliko godina ima?

DIMITRIJE: Ne više od dvadeset.

ALEKSA: S kim misliš da se dopisuje?

DIMITRIJE: Verovatno s devojkom ili s drugom ili tako nešto. Možda gleda neku stranicu na netu.

ALEKSA: Recimo, piše devojci kako je voli i kako jedva čeka da se vide. Je l' lep? Ima li nekih ožiljaka na licu?

DIMITRIJE: Ok je. Mladić ko mladić. Ima mladež pored levog uha.

ALEKSA: Umeš li da zamišljaš?

DIMITRIJE: Valjda.

ALEKSA: Zamisli da imaš i pušku u rukama. Stavi ruku na okidač.

Dimitrije se namesti kao da drži pušku.

ALEKSA: Smiri se... Diši. Gledaj ga... Sad zaustavi dah.

Dimitrije udahne.

ALEKSA: Smiri ruku, fokusiraj se na mladež i povuci oroz.

Dimitrije pomeri prst na ruci.

ALEKSA: Sad zamisli kako je pljusnula krv i komadi mozga po zidu iza njega.

Dimitrije nekoliko trenutaka skamenjeno stoji u istom položaju.

ALEKSA: Njegovi roditelji voleli su taj njegov mladež. Kada se rodio, babice su majci pokazale kako je to slatko. Možda se njemu nije sviđao... Možda mu je smetao kad se brije... Možda mu je upravo sad stigla povratna poruka od devojke da i ona njega voli. Ili od mame, da joj nešto treba, ili...

Dimitrije spusti ruke.

DIMITRIJE: Što mi ovo radiš?

ALEKSA: Pitao si šta mi je? Eto, to mi je.

Dimitrije ćuti.

ALEKSA: To je moj život, moji snovi, moja java. Voleo bih da mogu da zaspim. U snovima je bolje... Čak sam nekoliko puta sanjao kako sam promašio. Probudim se srećan. Ili da je metak spor, pa se meta pomeri. Da... Mi te ljude zovemo – meta. Simpatično, zar ne?

Dimitrije ćuti.

ALEKSA: Ja sam zločinac, Dimitrije.

DIMITRIJE: Ništa veći nego oni što iz aviona ili iz topa ispaljuju granate. Samo što oni ne vide to što naprave.

ALEKSA: Ja mogu da odlučim. O tome se radi. Mogu da ga ranim, mogu da promašim, sve mogu. Kako mi se desilo da pristanem da budem bog?

DIMITRIJE: Nisi ti bog, ti si profesionalac. Ubijao si vojnike koji su ubijali druge vojnike...

ALEKSA (*Polomi grančicu.*) Znaš koliko sam vojnika ubio? Možda desetak. Desetine ostalih nisu bili vojnici.

Dimitrije ćuti.

ALEKSA: Jesu nosili uniforme, ali su ih obukli da bi svoje kuće branili. Ili tuđe napadali... svejedno, to nisu vojnici. Hrvatska, Bosna, Kosovo, Srbija... To nisu bili vojnici. Neki nahuškani narodi sa svojim glupim pričama o naciji. Jadnici... Mete, ako tako hoćeš.

DIMITRIJE: Bili su ratovi, jebi ga. Ti si radio svoj posao. Kao i njihovi snajperisti, kao i mnogi pre tebe, kao što će mnogi, mnogi posle tebe.

Nekoliko trenutaka ćute.

ALEKSA (*Nasmeši se.*): Znaš da su mi dali orden?

DIMITRIJE: Alekša...

ALEKSA: ...Da ga pokazujem deci i unucima. Da ih deda stavi na krilo, pa da im priča kakav je junak bio u ratu. Da ga zadenem za rever pa na paradu, majku mi jebem krvavu da mi jebem.

Ćute. Alekša počne da plače, ali odmah obriše suze.

DIMITRIJE: Aleksa... Mučiš ovom pričom i sebe i mene. Probaj da razgovaraš s psihijatrom ili s nekim ko ima iskustva i može da ti pomogne.

Nekoliko trenutaka ćute.

ALEKSA: Evo, pričam s tobom.

DIMITRIJE: Teško da ti ja mogu pomoći. Mogu da te razumem ali...

ALEKSA: Video si leševe onih svedoka kod Malog mosta? Radio si obdukciju.

DIMITRIJE: Da.

ALEKSA: Znaš šta im se desilo?

DIMITRIJE: Znam. Rupe od metaka na glavama ne sakrivaju se vatrom.

ALEKSA: Znaš li čemu su oni svedoci i što su ih vodili kod Malog mosta?

DIMITRIJE: Masovna grobnica.

ALEKSA: Neke od tih iz grobnice ja sam pobio. Bili su naoružani civili. Ja sam te oružjem neutralisao. Ostale su pobili bez ikakvog razloga. Posle su ih tu dovezli kamionima i zatrpali.

DIMITRIJE: Što meni to govoriš? Što to ne kažeš nekome u tužilaštvu?

ALEKSA: Zato što sam profesionalac. Jesi mi tako rekao?

DIMITRIJE: Hajde, onda, lepo lezi i spavaj kad si profesionalac.

ALEKSA (*Lomi grančice.*): Ti reci šta znaš i ti si profesionalac. U Hipokrata si se zakleo.

DIMITRIJE: Možda i hoću.

ALEKSA: Možda?

DIMITRIJE: Znaš da će sve da urade da ne progovorim.

ALEKSA: Pobiće ti sve.

DIMITRIJE: Pa šta da radim?

ALEKSA: Nemoj da izađeš iz kome. To ti je moj savet. Amnezija je tvoj štit... Ali, pošto sam siguran da hoćeš...

Izvadi iz jakne kovertu i pruži je Dimitriju.

ALEKSA: Tu su adrese banaka i šifre sefova u kojima su neke stvari koje će jako zanimati tužilaštvo. (*Nasmeši se.*) Ja ti preporučujem međunarodno. Ne znam zašto ne verujem našem. Sve je pisano mojom rukom, s mojim potpisom. Grafolog će biti zadovoljan.

Dimitrije se nasmeši.

DIMITRIJE: Zašto misliš da ću to da uradim?

ALEKSA: Zato što ćeš hteti jednom da staviš decu na krilo i da im pričaš lepše priče od mojih.

Aleksa ustane s klupe.

ALEKSA: Nećemo se viđati neko vreme. Znaš da nas i sad gledaju. Kad ja odem, ti pročitaj te adrese i zapamti šifre – lake su. Zapali papir i čekaj dok izgori. Vidimo se, družo.

Aleksa polako krene ka mraku parka.

DIMITRIJE: Tražiće te zbog ovoga.

Aleksa se okrene i nasmeši.

ALEKSA: Neće im biti teško da me nađu.

Aleksa ode sa scene. Dimitrije priđe stolu, skine kaput i sedne. Ulazi Dara, nosi dve šolje čaja na poslužavniku.

DARA: Tebi sam sipala mleko. Meda nemam. Od kad Aleksa ne svraća, nema ko da kupi.

DIMITRIJE: Kupiću ja kasnije.

DARA: Ne kažem ja ništa tebi.

DIMITRIJE: Što, bre, kevo, toliko kinjiš Marka?

DARA: Zato što sam mu majka.

DIMITRIJE: Nije mu lako. Puna mu je glava.

DARA: Da ti ja ne kažem čega je njemu puna glava. Nego... šta je tebi u glavi?

DIMITRIJE (*Nasmeši se.*): A šta te tačno zanima?

DARA: Znaš ti šta mene zanima.

DIMITRIJE: Šta ti misliš da treba da uradim?

DARA: Da čutiš i da gledaš svoja posla.

DIMITRIJE: Moj posao je da napišem u izveštaju ono što sam video. Trebalo bi da to bude istina.

DARA: Ne znaš ti šta je istina.

DIMITRIJE: Video sam je, Daro, svojim očima.

DARA: Onda si je zaboravio... I gotovo.

DIMITRIJE (*Nasmeši se kiselo.*): Kako, bre, mama, da je zaboravim?

DARA: Tako, lepo. Ceo narod se sklanja od nje, svi beže od istine, čute i prave se da je se ne sećaju. Možeš i ti. Koga, Dimitrije, uopšte zanima tvoja istina?

DIMITRIJE: Mene.

DARA: Onda je čuvaj za sebe i učini svima uslugu. To je i onako tvoja istina.

DIMITRIJE: Zar ima i druga?

DARA: Ima, sine, istina koliko ti duša hoće. Samo reci. Svako, vala, u ovoj zemlji ima svoju.

DIMITRIJE: Pa što onda da i ja ne kažem svoju?

Dara ga gleda nekoliko trenutaka. Spusti šolju na sto.

DARA: Zato što sam jedva i ovo preživela. Ne treba mi istina da sahranjujem svoju decu. Šta ću ja s tom istinom? Kad ja umrem, onda lepo urlajte koliko hoćete o istinama. Sad me pusti da vas gledam žive i u komadu.

DIMITRIJE: Razumem te, mama, ali majke tih ljudi koji su pobijeni sede i čekaju baš tu moju istinu.

DARA: Hoće ona da im vrati najmilije? Hoće li ta istina umesto tebe ovde da sedi i da pije čaj sa mnom?

Dimitrije čuti i gleda u sto.

DARA: Sine, ne treba ta tvoja istina nikome. Veruj mi. Svi su već odavno patentirali i potpisali vlastite. Evo, pogledaj političare, vojske... Svi se ljube, grle, izvinjavaju, kucaju čašama. Gotovo. Prave se, sine, nove istine. Stare istine su im pobile stotine hiljada ljudi, zapalile ceo Balkan, unesrećile i obogaljile čitave narode. Zakopali su ih negde i prave se da su bile tuđe istine i misliš da sad samo tebe čekaju da ih otkopaš kao pas staru kosku i da im doneseš pred prag. E, neće moći.

DIMITRIJE: Mama! Pobili su ljude bez ikakvog razloga. Shvataš? Toliko su odvratni da su pobili i one koji su svedoci toga...

DARA: O tome ti i govorim, Dimitrije! Ubiće i tebe jer si svedok ubistva svedoka! Jer znaš istinu! I dokle!? Koliko će još njih da pobije ta istina!? Koliko? E, pa dosta! Evo, jedna majka je rekla dosta! Pa neka sam prokleta! Nisam kukavica pred Boga da stanem, ali za svoju decu jesam. Bojim se. Imaćeš ih jednog dana pa ćeš shvatiti. Video si Jelenin pogled, znaš o čemu pričam. I nema istine – nema! Zaboravi, molim te, sine... Samo je Gospod dragi istina i pusti njemu sve, on zna šta će s njom. Ti i ja – ne.

Dimitrije čuti nekoliko trenutaka.

DIMITRIJE: Kevo, je l' ti veruješ u Boga?

DARA: Naravno da verujem. Samo ne znam da li on još veruje u mene. Zašto pitaš?

DIMITRIJE: Onako... Ja se ne sećam.

Ulazi Marko. Nosi kovertu u ruci, poljubi Daru i sedne za sto.

MARKO: Ima čaja za mene?

DARA: Sad ću, sine, da ti skuvam svež.

Ustane sa stolice i u prolazu pomazi Marka po glavi. Marko je začuđeno pogleda. Potom pogleda u Dimitrija koji se nasmeši i slegne ramenima.

MARKO: Je l' joj dobro? Da nas nije pomešala?

DARA (*Glas iz kuhinje.*): Nisam, magarčino.

MARKO: Uh, već sam se uplašio.

DIMITRIJE: Odakle ti?

MARKO: Odvezao sam Jelenu i Anu kod njenih.

Ulazi Dara.

DARA: Jesi odvezao devojke na planinu?

MARKO: Jesam. Baš kažem Dimitriju.

DARA: Odlično. Tamo ih, vala, niko neće pronaći. Na tu planinčinu niko se nije popeo od 1901.

MARKO: Opet ti o tome. A pričaš bezveze. Znaš kako su sredili puteve... Čist vazduh, priroda, Ani će prijati da pobjegne iz ovog smoga. Znaš kako je lepo, mozak da odmoriš.

DARA: Pa što i ti ne ideš kad je lepo?

MARKO: Darinka, pusti me. I ti bi mogla malo da ideš. Prijalo bi ti.

DARA: Ja da idem u šumu? Nisam tamo išla ni kad je trebalo.

DIMITRIJE: Dobro, bre, kevo...

DARA: Hitler je, sine, stao na dva mesta – Kod Moskve i kod te planinčine gde je on našao ženu.

MARKO: A pošto si ti tad bila u Moskvi kod sestre, je l' tako; Jasno mi je što Hitler u Moskvu nije ulazio. Neko mu je dojavio da si je pre njega okupirala.

Otvori koverat i pročitaj. Baci papire na sto.

MARKO: E, sve ti jebem da ti jebem!

DARA: Ne psuj.

DIMITRIJE: Šta se desilo?

MARKO: Odbili mi zahtev za kredit.

DARA: Lepo. Baš lepo.

MARKO: Kevo... 'Ajde sad dosta. Molim te. Jebote, bre... Pa kako. Prošle nedelje mi je direktor rekao da će sve biti ok. Oduševljeni poslom, planom, garancijama...

DIMITRIJE (*Uhvati ga za ruku.*) Polako. Nemoj da se nerviraš.

MARKO: Kako, bre, da se ne nerviram? Sad ću da skočim kroz prozor, svega mi! Dosta mi je svega! Šta ću, bre, sad da radim? Odakle mi pare da pokrećem posao...

DIMITRIJE: ...Polako. Daću ti ja.

DARA: Eto meni sreće. Još jedan će da mi se navali na penziju.

DIMITRIJE: Nije te banka odbila.

MARKO: Šta pričaš? Evo, pročitaj šta piše.

Dimitrije uzdahne. Gleda u Marka.

DIMITRIJE: Agencija ti je blokirala poslove. Sve će da blokiraju zbog mene. Izvini. Ispravićemo to.

Marko ustane od stola.

MARKO: Dimitrije, brat si mi i volim te mnogo. Ali, veruj da više volim svoju ženu i, pre svega, dete. Ne znam šta ćeš da uradiš, ali uradi odmah. Neću ovako da živim zbog tebe i tvojih sranja. Imam svoj život i svoja sranja i makar kolika bila, moja su. Porodica mi se krije po planinama zbog tebe, jebi ga. Uradi nešto.

DARA: Tako je. Od reči do reči.

MARKO: Idem da se spakujem i idem s njima nedelju, dve, mesec dana na selo. Ali, posle toga hoću svoj život nazad. Od kada si u komi ne ide nam... Ne kažem da si ti kriv ali, evo, sve se otvara. Molim te, Dimitrije. Podržavam te i volim, ali dosta je.

Marko i Dara izađu sa scene. Dimitrije nekoliko trenutaka sedi i gleda u sto. Ulazi Aca. Priđe stolu i spusti ukoričene papire ispred Dimitrija.

ACA: Ako hoćeš, pročitaj. Nisam ja to brljavio, sastavio je jedan tvoj kolega. Na kraju je mesto za potpis.

Dimitrije nekoliko trenutaka gleda u fasciklu.

DIMITRIJE: Sviđa mi se boja folije.

ACA (*Nasmeši se.*): Ti znaš da Agencija ima ukusa.

DIMITRIJE: Zar ti nisi u penziji?

ACA: Jesam. Ovo radim iz ljubavi.

DIMITRIJE: Blago nama s tvojom ljubavlju.

ACA: Znao sam da ćeš doći. Nisi tip za tu vrstu borbe.

DIMITRIJE: Došao sam da vas zamolim da mi porodicu ostavite na miru.

ACA: Odluka o tome stoji ispred tebe.

Nekoliko trenutaka ćute.

DIMITRIJE: Jebote, kakav si ti ološ. Pokušao si da me ubiješ, uspeo da ubiješ koleginicu i sada nudiš da ti ja potpišem da to nisi hteo da uradiš.

ACA: Jebi ga, Dimitrije. Koliko puta da ti ponavljam. Nisam ja. Šta ja? Ne donosim ja te odluke. Meni je to naređeno.

DIMITRIJE: Lažeš.

ACA: Eto ti sad.

DIMITRIJE: Lažeš. Da je Agencija to htela, ja sad ne bih bio ovde. Ti to znaš bolje od mene.

ACA: Pričaš gluposti u koje se ne razumeš. Čudom si preživeo, jebi ga.

DIMITRIJE: Ovo si ti s ortacima brljavio sa svedocima jer si pobio te ljude u masovnoj grobnici.

ACA: Teške stvari govoriš.

DIMITRIJE: Nije to tebi bilo tako teško. Bar su mi tako rekli.

Nekoliko trenutaka gleda ga u oči. Nasmeši se.

ACA: Ok. Da li misliš da je poludeli snajperista, koji mesecima ne može da spava, pouzdan podatak za optužbu?

DIMITRIJE: A šta ti misliš? Bilo bi razumno da bar jednog trenutka počneš da misliš.

ACA: Razum je izgovor za amatere. Da si ti imao posla s mojim razumom, već bi bio hladan. I ne razumem te, brate. Šta ti hoćeš da postigneš sa svim sranjima oko tih svedoka? Ti si, kao, savestan, radiš svoj posao, šta? Ponašaš se ko da si malouman, jebote. Pristao si da radiš patologiju za policiju. Nisi se priključio mladim goranima, jebi ga... Si ti, bre, normalan? Ima da radiš šta ti se kaže, a ne da ti odlučuješ šta je dobro, ko je koga ubio i šta s tim da se radi.

DIMITRIJE: Ipak imam pravo na slobodnu volju. Pravo na hoću i neću, na pristajem i ne pristajem.

ACA (*Smeje se.*): O, luda čoveka, majku ti jeb... Pravo na pristajanje... Pesak u pustinji nećeš da nađeš ako ja budem tako hteo! Slobodna volja? Slobodno biće? (*Smeje se.*) Daj, ne budali. Pa ti si trenutno živ, samo zato što ja tako hoću.

DIMITRIJE: Nisam baš voljan da poverujem da si ti Bog. Dakle, moja slobodna volja kaže da će samo Gospod odlučiti koliko ću živeti i kada ću umreti – i tu ne možeš ništa... Možeš da me ubiješ, ali ne i da me ubediš da je to tvoja volja. Ja sam već bio s one strane i neko drugi odlučio je o tome da se vratim. I jedna je ta tvoja logika po kojoj ti, i takvi kao što si ti, odlučujete o svima nama. Sudiće ti zbog ovoga, čoveče.

ACA: Ko će da mi sudi? Ti? Ovi za koje sam ubijao? Narod? Narod koji je znao da ubijamo i pravio se blesav. Svi vi koji ste ćutali jer baš niste bili sigurni koliko je opravdano ubijati druge, jer bio je rat, jebi ga. I nas su ubijali, zar ne? Hoćete vi da mi sudite? A šta ćemo s vama? Kakvu presudu vi očekujete za vaše ćutanje, a?

DIMITRIJE: Nisu svi ćutali.

ACA: Ali su i oni vremenom ućutali.

DIMITRIJE: Ili su bili ućutkani.

ACA: Pa, sad... O istoj stvari se radi. Evo ti fascikla na stolu, pa sam odredi način.

DIMITRIJE: Neću to da ti potpišem.

Aca ga nekoliko trenutaka gleda.

ACA: Važi, druže.

Izvadi mobilni telefon iz džepa i poziva.

ACA: Slušaj, završavajte i silazite s te planine... Molim? Ne zanima me... Niz liticu, pojeli ih medvedi, šta me briga... Ma, vi ih pojedite, zbole me baš. Večeras... Zdravo.

Prekine vezu i gleda u Dimitrija.

ACA: Uzmi tu fasciklu i javi mi se do osam. Idem posle s ortacima da igram fudbal, pa ću biti nedostupan. U osam i pet izjavi bratu saučešće.

DIMITRIJE: Ti si zločinac.

ACA: Profesionalni. I dosta mi je više tebe i tvog slučaja. Ima lično da te dignem u vazduh pa će kolege dva meseca pincetama da te traže po ulici. I ostavi vrata otvorena kad izlaziš.

Aca izade. Posle nekoliko trenutaka Dimitrije ustane i krene ka delu scene gde jedna starica čisti oko krsta. Dođe polako i stane iza nje. Starica ga primeti i malo se trgne.

STARICA: Ju, sine, nisam te videla. (*Nasmeši se.*) Nemoj tako starima da se šunjaš iza leđa.

DIMITRIJE: Izvinite. Nešto sam se zamislio... Ko ste vi?

STARICA: Baba Milica, tako me svi zovu. Radim ovde na groblju. Što pitaš?

DIMITRIJE: Vidim da čistite grob mog oca, pa se pitam ko ste.

STARICA: A, ti si Stevin sin. Dimitrije ili Marko?

DIMITRIJE: Dimitrije. Znali ste mog oca?

STARICA: Jesam. Lečio me je dok je bio živ.

DIMITRIJE: Kako mislite da vas je patolog lečio?

STARICA: Pa, bio je doktor.

DIMITRIJE: Jeste ali... Ma, nije ni važno.

STARICA: Donosio je on meni neke lekove iz bolnice, skupi bili, a nisu imali ni gde da se kupe. A Steva je bio mnogo dobar čovek. Donosio mi lekove i nisam smela da kažem odakle mi. Neki put, kad je dolazi na groblje, kod njegovih, izmerio bi mi i pritisak. Pa tako, sedimo, pojedemo neku jabuku... Mnogo je voleo moje jabuke... Imala sam drvo s najlepšim petrovačama.

DIMITRIJE: A, vi ste Milica od koje je donosio jabuke. Ja sam mislio da on to s pijace donosi.

STARICA: E, pa nije. Tu je meni kuća bila kraj ograde. Moj pokojni muž bio je grobar, tu smo živeli. (*Malo se zaplače.*) Rasla ta jabuka pored ograde, slatka ko med. Srušili nam i kuću, iskopali jabuku.

DIMITRIJE: Zašto?

STARICA: Proširivali groblje, pa sve porušili. Dali nam neku drugu... tu, dole, malo dalje niz ulicu. (*Nasmeši se.*) Još goru od ove što je bila. A ti, sine, došao kod oca na grob? Ako, ako... Danas svi mrtve zaboravljaju. Nije im duša ovde, ali ipak treba doći. Vaša majka je ranije stalno dolazila, a sad je nešto nema. Je l' dobro?

DIMITRIJE: Dobro je, hvala Bogu, nego je i ona ostarila. Teško joj da se kreće. A kako vi sad s lekovima? Je l' mogu ja nešto da pomognem?

STARICA: I vi ste doktor?

DIMITRIJE : Jesam.

STARICA: Eto, gde će kruška da padne nego ispod kruške. Ne treba mi, sine, ništa, hvala ti. Sad mi to vojska plaća.

DIMITRIJE: Vojska?

STARICA: Pa da... (*Zaplače se.*) Đavo ih odneo... Kad je tako ispalo. Mog sina su mobilisali pa odveli nekud na Kosovo, dok je bio rat. On tamo nestao, poginuo, nikad mi nisu rekli. Sad oni zbog toga... Daju mi neku crkavicu i lekove. Hvala im i za toliko.

DIMITRIJE: Baš su velikodušni. A šta je sa sinom?

STARICA: Nikad ga nisu našli... Ta njegova jedinica upala je u neku zasedu i od tad, ni traga ni glasa. Ni da' l je mrtav, ni da' l je zarobljen... Ništa. Tako i ja, ni živa ni mrtva. Sedim pa ćutim i čekam... (*Zaplače.*) Da mu bar jednu kost pronađu, pa da mogu da ga sahranim ko čoveka.

Plače.

STARICA: Njihovi ne daju da se tamo kopa, naši ne daju ovde i šta ćeš... I tamo njihove majke ko ja ovako... Eee, crne mi...

Dimitrije je pomiluje po ramenu.

STARICA: Izvini, sine, ti došao svojom mukom... a ja ovako. Ej, stara baba pa poludela... Odo ja, izvini.

DIMITRIJE: Izvinite vi.

STARICA (*Briše maramicom lice, nasmeši se.*): Da bar imam one jabuke pa da pojedemo po jednu, ko što sam s tvojim ocem. Dobar je čovek bio tvoj otac. Da se samo takvi rađaju, nikad jada ne bi bilo. 'Ajde, sine, zbogom...

DIMITRIJE: Gospodo... Mogu nešto da vas pitam?

STARICA: Pitaj, sve što hoćeš.

DIMITRIJE: Da li vi verujete u Boga?

STARICA: A ko mi je, sine, još ostao do njega? I da hoće bar što pre da me uzme, sina i muža ponovo da zagrlim.

Starica polako ode sa scene. Uđu Dara, Marko, Jelena i Ana. Sednu za sto. Dimitrije im priđe i nasmeši se.

DIMITRIJE: Ej, ljudi! Pa odakle vi!

Ana ga zagrli i poljubi.

MARKO: Evo, stigli.

DIMITRIJE: Kako? Zar niste otišli na duže.

MARKO: To sam baš ja hteo tebe da pitam.

JELENA: Došli su prvo neki agenti po nas, ali ih je vojska zaustavila ispred kuće i preuzela nas. Oni su nas dovezli.

Dimitrije gleda u Marka koji uzdahne.

DIMITRIJE: Je l' su vam rekli nešto?

MARKO: Da nas puno pozdravlja Aleksa, i da prenesemo tebi da vesti počinju uvek u isto vreme.

DIMITRIJE: Kako?

Glas spikera sa TV-a.

SPIKER: Dobar dan, dragi gledaoci. Evo najvažnijih vesti dana: i pored intervencije državnog trezora, evro i dalje jača u odnosu na dinar; Visoki agent Državne bezbednosti pronađen mrtav u parkiranom automobilu. Policija pretpostavlja da je reč o samoubistvu.

Dara stoji iza Jelene i Ane. Pomazi ih i poljubi u glave. Svi ustanu i odu sa scene. Dimitrije polako pređe na deo gde svetlo obasja Aleksu koji sedi na stolici ogrnut ćebetom. U ruci drži fasciklu koju je Aca nudio na potpis Dimitriju. Nekoliko trenutaka se gledaju.

DIMITRIJE: Kako si ovo izveo?

ALEKSA: Makar kako izgledalo čudno, neki ljudi još uvek me cene.

DIMITRIJE: Da li si ga ti ubio?

ALEKSA: Ne treba ti ta informacija. Ionako je svejedno.

DIMITRIJE: Što si se zavio u to ćebe?

ALEKSA: Nešto mi je večeras hladno. Naide tako, verovatno od nespavanja. Evo ti ovo, baci negde. *(Nasmeši se.)* Ili potpiši.

DIMITRIJE: Hvala ti.

ALEKSA: Nemoj da mi zahvaljuješ. Znaš, kad smo bili mladi, a nije bilo mleka, pa nam tetka Vera iz radnjice gurne litar ispod tezge?

DIMITRIJE: Da.

ALEKSA: Tako trgovci učine jer te vole, daju ti nešto ispod tezge... Snajperista može ovako da ti da... ispod tezge.

Dimitrije se nasmeši.

DIMITRIJE: I kada će ovo da stane?

ALEKSA: Koje?

DIMITRIJE: Ova mržnja i ubijanje. Zaverе, podmetanja, teror, leševi...

ALEKSA: A što da stane?

DIMITRIJE: Dosta je, druže. Dosta je, više.

ALEKSA: Donesi mi čašu vode, molim te. Jako sam žedan i kao da mi se spava.

DIMITRIJE: Izgledaš užasno.

ALEKSA *(Nasmeši se.)*: Konačno.

Dimitrije izađe sa scene, Aleksa se malo pomeri na stolici, napravi blagu grimasu, zatvori oči i spusti glavu. Dimitrije se vraća s čašom vode. Pogleda ga i nasmeši se.

DIMITRIJE: Ipak ti se oči polako zatvaraju.

Priđe, spusti vodu pored njega. Uzme polako fasciklu iz ruke i namešta ćebe. Zastane i gleda u fleku od krvi na ćebetu. Otkrije ga, Aleksi iz ruke ispadne pištolj s prigušivačem. Dimitrije nepomično stoji i gleda ga. Svetlo se ugasi.

Mrak.

DIMITRIJEV GLAS: Dok sam bio u komi, video sam veliko polje. Lepo, cvetno, bez kraja. Neki ljudi su po njemu hodali i tražili nešto, neka deca se igrala, a neke žene nosile su korpe iz kojih su virile pačje i gušče glave koje su me gledale. Kao da su nešto htele da mi kažu. Ali niko nije govorio i ništa se nije čulo. Ptice su sletale pored nekog psa koji je kopao zemlju, kao da traži

najveću kost ikad zakopanu. I ja sam pozeleo da budem sa njima... Nekako sam osetio da me polje zove, ali niko me nije pozvao.

MUŠKI GLAS: Material that the witness has submitted to the registered under number 467 d.

ŽENSKI GLAS: Materijal koji je svedok dostavio zaveden je pod brojem 467 d.

DIMITRIJEV GLAS: Kažu da su ljudi tamo gde su im ognjišta i grobovi. Znamo gde su nam bila ognjišta. A grobovi? Grobovi su postali grobnice. Naše, njihove, svačije... Ko je u njima? Koji znak ćemo staviti iznad njih? Čije obeležje... Gde su imena? Adam, Eva, Kain, Avelj... vi, ja. Gde su? „Gde ti je brat, Kaine?“ Da li je ćutanje samo onaj prvi reciklirani zločin?

MUŠKI GLAS: ...And I'll tell the truth and nothing but the truth so help me God.

ŽENSKI GLAS: ...I da ću govoriti istinu i samo istinu, tako mi Bog pomogao.

DIMITRIJEV GLAS: „Čekam vaskrsenje mrtvih i život budućeg veka.“ Setio sam se. Amin.

MUŠKI GLAS: Do you want the witness answer in english or their language?

ŽENSKI GLAS: Da li svedok želi da odgovara na engleskom ili na svom jeziku?

DIMITRIJEV GLAS: Na maternjem.

Kraj